

עטרת שלום

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמרגא בארה"ק – בנושאים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רה" ארזי הבירה 48 ירושלים
פרשת ויקרא – זכור

בס"ד, עש"ק פרשת ויקרא
ח' אדר ב' תשפ"ב – שנה י"ג גליון תר"א

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

הרה"ג מוצ"ש	ר"ת	ירושלים	בני ברק	ניו יורק	מונטריאל
5:08	6:21	7:02	5:23	6:23	6:59
5:40	6:59	7:11	5:36	6:56	7:08

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר הוֹי"ה אֵלָיו מֵאֵהָל מוֹעֵד לְאֹמֶר.

דָּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי יִקְרִיב מִמֶּנּוּ קִרְבָּן לַהוֹי"ה מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבֶּקֶר וּמִן הַצֹּאן תִּקְרִיבוּ אֶת קִרְבַּנְכֶם (א-א-ב)

רבינו בסוד העיבור שהוא באימא עילאה, ובפרט שכאן מדבר לאחר המא העגל, ולזה מרמז א' ועירא שהוא סוד העיבור.

ולפי זה יכולים לומר למה כתוב אדם, כי כתוב בכתבי מרן הארז"ל (פע"ח שער הברכות פ"ו) שאדם בסוד חכמה כ"ח מ"ה, כי מ"ה בגי' אדם, ושם מ"ה הוא עולם התיקון, ולכך כתוב ויקרא באלף ועירא, שמרמז על סוד א'דם שם מ"ה שנפגם ע"י חמא.

ואיך מתקנים זאת ממשיך הפסוק לומר מן הבהמה ע"י תיקון המלכות שהוא שם ב"ן שהוא בגי' בהמ"ה. ומן הבקר ע"י תיקון ז"א בחינת הבקר לשון בוקר שהוא יום בסוד יומם יצוה הו"ה חסדו' (תהלים מב ט). ומן הצאן בחינת יחוד קוב"ה ושכינתיה כמו שאיתא במרן הבעש"ט הקדוש (בעש"ט עה"ת ויקרא ד ה), שצא"ן בגי' שם צ"א הו"ה אדנ"י, והנ' הוא בינה המיוחד אותם.

וע"י שיעשה היחוד יהיה תקריבו א"ת קרבנכם היינו כמו שמבואר בספרים הקדושים (ספר עשרה מאמרות מאמר חקור הדין ח"א פ"ג), שלבן אומרים את הוידוי א'שמנו ב'גדנו בדרך אלף בית, משום שבכל דבר יש אותיות התורה, וע"י שאדם חוטא ח"ו, הוא מוריד את האותיות מצד הקדושה, וע"י הוידוי שמתורה בדרך אלף בית הוא מעלה את האותיות בחזרה לצד הקדושה. ולכך כתוב תקריבו א"ת קרבנכם שצריך לקרב ולעלות את הכ"ב אותיות שמאל"ף ועד תי"ו ממה שפגם, וכמו שכתוב בכתבי הארז"ל שיש רפ"ח ניצוצין כלל, ויש רפ"ח ניצוצין פרטי, וכל אחד צריך להעלות את הניצוצין השייכים אליו ממה שהורידם מהקדושה, ואלו הניצוצין קדישין הם אלו הכ"ב אותיות התורה שצריכים לעלותם בחזרה לשרשם העליון ע"י הקרבת הקרבנות.

רעוא דרעיון תשנ"ח לפ"ק

פי משל, שנשלח בן המלך מאביו, ולא היה יכול להחזירו, עד שהוצרך שר אחד לפשוט בגדיו החשובים ולבש בגדי פחותי הערך, כדי שיתחבר עם בן המלך שנעשה הדיוט מן פחותי הערך וכו', וכן הוא בצדיק הדור שמעלה את בני דורו צריך לפעמים לירד ממדרגתו, כמו שאמרו חז"ל במסכת ר"ה (כט ע"א), כל שאינו מחוייב בדבר אינו מוציא הרבים ידי חובתו.

וזדו שאמרו חז"ל (ירושלמי תענית פ"ב ה"ז) שמואל הנביא לבש חלוקן של ישראל ואמר חמאנו וכו'. היינו שירד שמואל הנביא למדרגת לבוש שהם המוני העם שהם במדרגת לבוש חיצוניות, ואמר חמאנו, כדי לעלותם עי"ש.

וזדו איתא ממרן הארז"ל בלקוטי תורה על הפסוק ויתעבר ה' בי למענכם' (דברים ג כו) כבר ידעת כי משה יש לו בחינת קטנות וגדלות, וכן כל הנשמות כולם הם דוגמת ז"א שיש לו עיבור וקטנות וגדלות, וסוד הענין כי הלא הש"י נתן חכמה בפרנסי הדור כפי זכות הדור, וכאשר חמאו ישראל בעגל גרמו שיחזור משה בסוד העיבור, והפסיד שאר הארות שהיו לו, ולא היה לו רק בחינת הארת עיבור לבד וחזר לקטנותו, והנה העיבור של ז"א הוא תוך אמא עילאה בכמנה וזהו ויתעבר יהו"ה ב' למענכם כי חזר משה ונכנס תוך שם הו"ה שהוא אמא עלאה ונתעברה ממנו פעם אחרת, לכן הוא ר"ת יוב"ל כי אמא עילאה נקרא יוכל היא שנת הנ' שנה, כי כמו שהעונות גורמים להחזיר ז"א לסוד העיבור כן ג"כ לפרנסי הדור עי"ש.

וזאים מכל זה שאם בני ישראל חוטאים הם פוגמים גם כן בראשי הדור, ולכך כתוב כאן אצל משה רבינו ויקרא באלף ועירא. כי אם אחד מבני ישראל חוטא הוא פוגם גם כן בראש הדור, וזהו שמרמז הבעל הטורים ויקרא א'ל מ'שה ר"ת אמו בעמרה שעמרה לו אמו. והוא כמו שנתבאר לעיל שע"י חמא העגל חזר משה

כבר עמדו ע"י המפרשים למה כתוב ויקרא באל"ף ועירא, וביותר קשה שלכאורה מרמז האל"ף ועירא שיש חסרון, והרי כאן מדובר לאחר הקמת המשכן שיש כבר מקום להשראת השכינה למטה. והבעל הטורים כתב וז"ל: אל"ף דויקרא ועירא, שמשוה היה גדול ועניו, לא רצה לכתוב אלא ויקרא' כאלו לא דבר הקב"ה עמו אלא בחלום כדרך שנאמר בבלעם (במדבר כג ד) כאלו לא נראה לו השם אלא במקרה, ואמר לו הקב"ה לכתוב גם האל"ף, ושוב אמר לו משה מחמת רוב ענוה שלא יכתבה אלא קמנה יותר משאר אלפי"ן שבתורה וכתבה קמנה.

ועוד צריך להבין מוש"כ אדם כי יקריב מכם קרבן להו"ה מעם למה כתוב בדוקא בלשון אדם, ורש"י פירש למה נאמר, מה אדם הראשון לא הקריב מן הגזל, שהכל היה שלו, אף אתם לא תקריבו מן הגזל. וגם ידוע מחז"ל (יבמות סא.) אתם קרויין אדם ואין העובדי כוכבים קרויין אדם.

ועוד צריך להבין המשך הכתוב מן הבהמה ומן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם הרי למה כתוב עוד פעם תקריבו את קרבנכם הרי כבר כתוב למעלה אדם כי יקריב מכם וגו'.

ואפשר לומר דהנה כאן הרי מדובר כמו שצריך כפרה כמו שכתוב ונרצה לו לכפר עליו' (פסוק ד), וכמו שאמרו חז"ל (ויק"ו ז ג) אמר רבי שמעון בן יוחאי, אין העולה באה אלא על הרהור הלב. וגם הרי ויקרא הולך על כל הקרבנות כולה שמדבר התורה שהם על החטאות ואשמות.

והנה ידוע דברי מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע (בעש"ט עה"ת ויקרא י. ואחרי ב) על הפסוק 'אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם' (ויקרא ד ג), היינו שמה שנכשלים לפעמים הצדיקים בעבירה, הוא בכוונה עליונה כדי שיעלו את בני דורו לתשובה ולקיום התורה ומצוות. ואמר על

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר הוֹי"ה אֵלָיו מֵאֶהָל מוֹעֵד לֵאמֹר (כ 8)

עיינן בפרי עין חיים שער הקריאת שמע פי"ב, שאין לנו תקנה בזמן הגלות אלא מסירות נפש. ולזה וידבר ה' אליו מאהל מועד לֵאמֹר ששה תבות וכ"ה אֲתוּן כמספר פסוק שמע ישראל, נגד מסירות נפש של קריאת שמע, אדם כי יקריב מכם קרבן את עצמו מקריב במסירות נפש.

ה'יכל הברכה' דף ג. מרבנינו יצחק אייזיק מקאמרנא

וְאִם מִנְחָה עַל הַמִּנְחָה קִרְבָּנָה סֹלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן מִצֵּה תְהִיָּה (כ 7).

וכוד מנחה על המנחה דאיתא אמוחבאי הפה, להמשיך צלם רוח, בחינות לבוש ועיר, וזה נקנה ע"י התורה, שלימוד התורה בסוד (שמאל-כ כג) 'רוח ה' דבר ב', מברר לו בחינות צלם רוח, ולכן מעשיה קשין (מנחות עג.), כמעט (תענית ד.) כל תלמיד חכם שאינו קשה כברול אינו תלמיד חכם.

והאור שורף את השמן, כי השמן ירמוז לחכמה, ובודאי יש חכמה עמוקה ופלפול ארוך ועמוק בתורה, אבל עיקר שמעשיו יהיה מרובה מחכמתו (אבות ג ט), היינו המעשה שהוא עושה בתורה למעלה, שבורא שמים חדשים וארץ חדשה, ובורא עולמות חדשים, ועושה נחת רוח לפניו יתברך, זה יהיה מרובה מחכמתו שהוא משיג בעומק חכמת תורה בעת לומד התורה, וסימנא מלחא כי הלומד בעומק חכמות התורה, ועיקר כוונתו לעשות נחת רוח לפניו לקשט השכינה ולייחד המאורות, או נתמלא תיכף גודל אהבה ויראה ושמחה ודביקת באור התורה, ואור הזה שורף את השמן את בחינות חכמתו, שלא יהיה מרובה ממעשיו שעושה למעלה בתורה הזאת.

ולכן הכלי הזאת היה עמוקה, להורות דרך ישכן אור (איוב לח יט), שלא ירד בעמקות התורה לבד ומה' יסיר לבו חלילה, אלא שניהם כאחד טובים (קהלת יא ו), ועיקר הוא דלא לדרשא קאתינין להאי עלמא שפלה, אלא לדבק נפש באל אמת על ידי חידושי התורה ומתוקיה, והאור הזה שורף את השמן שלא יעשה עיקר מחכמות עמוקות, והבן מאוד אחי.

אוצר החיים' דף יד. מרבנינו יצחק אייזיק מקאמרנא

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

דָּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קִרְבָּן לַהוֹי"ה מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבְּקָר וּמִן הַצֹּאן תִּקְרִיבוּ אֶת קִרְבְּנֵיכֶם (כ 8)

ואחר הדברים והאמת האלה, נבוא לבאר עומק הדברים בנחת רוח לאל עליון. מצות קרבנות. ידוע כי שם הוי"ה וקוץ הוי"ד הם חמשה פרצופים. והנה כנגדם ברא הקב"ה דומם צומח חי מדבר נשמה, והנה מכל אלו הד' מינים יש ברורים ותקונים לעלות, וכל אלו הדברים היו נתקנים על ידי הקרבן, בסוד מלח נוסכי יין ושמן, שהם דומם צומח ובעל חי. והודיו שאדם מתוודה על הקרבן נגד מדבר, וכוונת הכהן ברוא דאדם ברעותא ודביקות וצלואת ושירתא, נגד נשמה הפנימיות.

ובעובדא דקרבן מסלקין ומכניעין רוח הטומאה, ומבררין בירורי נצוצין מבחינת נפש הבהמיות נגה, וברעותא דכהנא קושר ומייחד ומעלה רוח הקדושה, בסוד קרבן ליהוה, בסוד אדם כי יקריב מכם, מכס דייקא בבחינות פנימיות נשמות ישראל.

והנה רצה המאציל העליון, שהארץ התחתון יהיה בה כללות אצילות בריאה יצירה עשיה, וזהו בעמו ישראל אשר בחר בהם, שהם יקשרו כל הארבע עולמות ביחד קרבן ליהוה, והמעט כדי שיהיה בהם כח לברר כל הברורין שיש מעץ הדעת, בד' בחינות אצילות בריאה יצירה עשיה. והנה חלק הדומם הוא כלי אל הנפש, ובתוכו הוא הצומח כלי אל הרוח, והבעל חי כלי אל הנשמה, והמדבר כלי אל החיה, ויהי האדם לנפש חיה (בראשית ב ז), והרגום לרוח ממללא, ובסוד מים אש רוח עפר.

ודע, שכל הבחינות הם בסוד גוף וצלם ונשמה, כמו שבארנו במאמר השמיטה מצוה ק"ג, ועפר עולם הזה הוא גוף, וצומח וחי ומדבר הם נגד הגוף הפנימי הנקרא צלם כלול מוצר טוב ומוצר רע, ולכן יש בכל אלו בחינות טמאים וטהורים, ובתוך כל אלו יש בחינות אורות ישראל עם הקודש, וזהו בכללות אבל בפרטות הוא אין שיעור ואין כאן מקומו לבאר.

והנה תמצא לפעמים, בשעת ירידת נשמות אדם רשע, ובעת אצילות נפש לכהמה, מרכיבין נשמה ההוא בתוכה להעניש כפי אשר יגזור, והקרבן מקרב רחוקים, כי אותו אדם עובר בשוגג מה שעבר נשמת רשע הזה במזיד, ועל ידי תשובה וידוי והקרבת קרבן נתקן.

וגם תדע אחי פרטות הענין, שגוף האדם החומר נחלק לד' ליחות, לכן אדום ירוק שחור, והוא סוד נפש הבהמיות גוף החיצון, ובתוך אותו נפש הבהמיות יסוד עפר, מתלבש קליפות נגה בסוד היצר

טוב והיצר הרע, בסוד צלם גוף הפנימי, ובזו המלבוש דגנה מתלבש נפש העשיה בחינות אורות, ואינה נהנית וניזונית מחיצונית הנקרא נפש הבהמה, אלא על ידי התלבשות היצה"ר, שהוא הגובר בה ומלכלך אותה, ומקרב לה העיבור והשמרים הרע של נפש הבהמיות, ובהכרח תהיה הנפש בתחלואים ותחטא, כי מזונה הם מאכלים רעים.

אך כשהיצר טוב גובר על הארבע יסודות, כפי המבואר בשער הקדושה למרן אלקי, או אינו מברר רק זכות הדם והטוב והמוכח שבאותו נפש הבהמיות, ומקרב לנפש דעשיה, אז היא בריאה ואינה חוטאת, כי גם ד' יסודות חומריים של נפש הבהמיות מורכבים מטוב ורע, ומאותה חלק הרע שבה הוא מזון ליצה"ר שבשרשו הוא ס"מ, וכשה גובר מקרב העיבור והרע שבו אל נפש העיקרת, כי הנפש והאורות אף דעשיה הוא מהורה ומבררת, אלא שיונקת וניזונית לזמנן מן היצר הרע.

ונמצא תבין סדר האדם, כי בגוף החומרי נפש הבהמיות יש ארבע יסודות רעים, ועליהם שוכן מלבוש דתנת עור משכא דחויא, וארבע יסודות הרעים מעוררין לכל מדות ותאות רעות מחשבות רעות רחמנא ליצלן. אבל יש ג"כ ארבע יסודות מסטרא דטוב, ועליהם שוכן מלבוש דתנת אור בסוד קליפות נגה הטוב שבה, ובכח אלו יכול לחזור גם כחת ארבע יסודות רעים לקדושה או להיפך רחמנא ליצלן, וזהו הבחירה.

ונמצא כי העכירות של נפש הבהמיות של אדם, כשעולה אל נפש הפנימי ליון ממנה, הוא גורם לחטוא לו, ומי גרם לו עכירות בתחלה בנפש הבהמיות של אדם, ודאי שנמשך לו מנפש הבהמיות שבבעל חי, שהוא חיצונית נפש הבהמיות שבאדם.

ולכן כשאדם חוטא ומקריב קרבן נפש הבהמיות של בעל חיים, שהיא גרמה לו לחטוא, ואז נחית אש גבוה ושורף את העכירות, ואז שורש נפש הבהמיות של אדם נמשך לו זכות ונקיות ומתכפר האדם, ולהיות כי גם נפש הדומם והצומח הם יתר עכורים, כי גם הם גורמים ומסייעין לחטוא, ולכן גם הם נקרבין על המזבח לכפר על האדם ולנקותו מכל מדות רעות, ולהחזיר הכל לטוב, לעבוד את השם בכל הכחת ומדות רעות גם כן, ואז יתברכו כולם ממקור הברכות.

אוצר החיים' ויקרא דף ג. מרבנינו יצחק אייזיק מקאמרנא

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרינא זי"ע

חודש אדר, קריאת פרשת זכור, מצות מחיית עמלק

(דברים כה יז). ומצות עשה להכרית זרע עמלק, שנאמר מחה תמחה את זכר עמלק (שמות יז יד), אפילו מחיות שמו מן הכתב הוא ענף מצוה.

ומצות לא תעשה, שלא לשכח שנאה ואיבות עמלק ימח שמו, שנאמר לא תשכח (דברים כה יט), ונוהג בכל מקום ובכל זמן בזכר ונקבה.

'אוצר החיים' פ' תצא מ"ע תרג' - תרה, קנה.

ענין מחיית עמלק וכו' המצוה למחוק מכל ההוה מן העצים ומן האבנים^ט.

'זוהר חי' ח"ד קנה:

יש מנהג שאין נופלים על פניהם מתחילת [חודש] אדר עד אחר פורים שכשר למגילה^א, אבל על כל פנים בתענית אסתר חייב ליפול על פניו כי זה עיקר התענית^ב. ואומרים [מתחילת חודש אדר עד אחר פורים] עקידה^ג ולמנצח^ד. ואל ארך אפים^ה; חוץ מפורים שאין אומרים כל עיקר^ו.

'שולחן הטהור' סימן קלא סכ"ח

בקריאה לפרשת זכור קוראים 'תמחה את זכר עמלק' בשני סגול בשש נקודות^ז.

'היכל הברכה' דברים כה יט

מצוה לזכור בפה^ח. מעשיו הרעים של עמלק ואיבה ושנאה שלו עלינו, שנאמר זכור את אשר עשה לך עמלק

~~~~ מסגרת השלחן ~~~~

תחנון 'על פי עיקר הדין', הוא דווקא במקומות שכתוב בהלכה שאין אומרים תחנון אין אומרים למנצח, ולא כלל הוא בכל מקום שא"א תחנון כמנהג הספרדים. לכן מתחילת חודש אדר עד אחר פורים אינו מעיקר הדין לכן אומרים 'למנצח' אפילו שאין אומרים תחנון.

ה. הטעם דאומרים 'אל ארך אפים', כיון דדינו שוה ל'למנצח', כך כתבו האחרונים מובא **במש"ב** (סימן קלא סקל"ה).

ו. כמובא **בש"ע** (סימן תרצג ס"ג) דבורים אין נופלים על פניהם, ואין אומרים למנצח וא"א. והטעם כתב **ב"י** משום דכתיב צרה וצרה בפורים לא מדכרין. ועוד כתבו הפוסקים (עיין מש"ב שם סק"ח) דהדין שוה בשני ימי הפורים.

ז. בספר **השרשים** להרד"ק (אות זיין ערך זכור) הביא ב' דעות בזה, שכתב תמחה את זכר עמלק (דברים כה יט) בשש נקודות, כן הוא במקצת הספרים, ובמקצת הספרים כל זכר בחמש נקודות, ע"ל. מדברי **הרשב"א** (ב"ב כא): נראה שצריך לומר זכר בסגול, וכ"כ **הנימוקי יוסף** שם על הגמ' וכן נקט **המהרש"א** שם, אמנם **הב"ח** בהגהותיו על הגמ' שם (אות א') כתב בצירי **במעשה רב** (אות קלד) כתב שנהג **הגרא** לקרוא בסגול תחת הז"ן. וכ"כ **הר"ה** בספר יסוד הניקוד ע"ש.

ח. כדאיתא **בתורת כהנים** (בחקתי פרשתא א ה"ג) **ובגמרא** (מגילה יח), תניא 'זכור את אשר עשה לך עמלק' (דברים כה יז) יכול בלב, כשהוא אומר 'לא תשכח' (שם כה יט) הרי שכחת הלב אמורה, הא מה אני מקיים 'זכור' שתהיה שונה בפה. ובפירושי הראשונים **הראב"ד והר"ש משאנן** על הת"כ פירשו מה הזכירה בפה, דכתבו זכרון עמלק שתהא שונה בפיה הלכות מגילה. ועיין בפירוש רבינו על הת"כ **'עשירית האיפה'** שם.

בענין מועד חיוב זכירת מחיית עמלק, כתב בספר **חרידים** (פ"ב אות כא) וז"ל: מצות עשה לזכור תמיד מה שעשה לנו עמלק, שנאמר זכור את אשר עשה לך עמלק, ודרשו בספרי (כי תצא טו) יכול בלב, כשהוא אומר לא תשכח הרי שכחת לב אמור, הא מה אני מקיים זכור בפה. וכתב **סמ"ק** [והחינוך (מצוה תרג)] דבשבת שלפני פורים שאנו קורין ברבים בספר תורה בפרשת זכור אנו מקיימים מצוה זו. אבל מלשון **רמב"ם וסמ"ג** משמע שמצות זכירה בכל יום, ע"ל. וכן כתב רבינו **בשוה"ט** (סימן סז ס"ב) ומצות עשה לזכור בכל יום מחיית עמלק ושלא לשכח הכל בפה, לומר כל הפרשה של מחיית עמלק בכל יום. ועיין **בשעת** (סימן סז סוף סק"א). וכבר הארכנו בזה בגליון שצ"ו.

ט. כ"כ **הב"י** (סימן תרצ) בשם **האורחות חיים**, ו**ברמ"א** (שם סעיף יז) כתב - עוד כתבו שנהגו התינוקות לצור צורת המן על עצים ואבנים, או לכתוב שם המן עליהן, ולהכותן זה על זה כדי שימחה שמו על דרך: מחה תמחה את זכר עמלק (שמות יז יד) ושם רשעים ירקב (משלי י ז), ומזה נשתרבו המנהג שמכים המן כשקורים המגילה בבה"כ (אבודרהם), ואין לבטל שום מנהג או ללעוג עליו, כי לא לחנם הוקבעו, (ב"י בשם א"ח).

א. מה שכתב מתחלת חודש אדר, הוא כדאיתא **בירושלמי** (מגילה פ"א ה"א) תני בשם רבי נתן כל החדש כשר לקריאת המגילה מה טעמא והחדש אשר נהפך להם מיגון לשמחה וגו', א"ר חלבו ובלבד עד חמשה עשר דא"ר אבהו בשם ר' לעזר לא יעבור ולא יעבור. וע"ע במרדכי (אות תשע"ד). **ובש"ע** (סימן תרפח ס"ז) - המפרש בים והיוצא בשיירא ואינו מוצא מגילה להוליד עמו, יקראנה ב"ג או ב"ב או באחד עשר, בלא ברכה; ואם אי אפשר להמתין עד ימים הללו, יש אומרים שקורא אפילו מתחלת החדש. וכתב **הרמ"א** - והכי נהוג. וע"ע בהקדמה לספר 'צבי לצדיק' על תיקוני זוהר שהביא ששאל הישועות יעקב' למהרצ"ה מזידיטשוב שיאמר לו הטעם מדוע אינו אומר תחנון בכל החודש אדר, והשיב לו מהפסוק הנ"ל 'והחדש אשר נהפך להם מיגון לשמחה'.

אמנם רבינו כתב רק בזמן שכשר למגילה שהוא עד ט"ו באדר, והוא טעם שהארת המגילה יש בימים האלו. ואפשר לומר טעמו בפנימיות לידעי ח"ן בקצרה, דהרי התחנון הוא בקיעת יסוד דאמא כמבואר **בשעה"כ** (דרוש ויעבור ד"א), וקריאת המגילה הוא לגלות אור יסוד דאבא כמבואר שם (דרוש חג הפורים ד"א), וע"ד שרגא בטיהרא מאי אהניא, כמש"כ **בפלי"ח** (שער מקרא קודש פ"ג) על המועדים ע"ש, וד"ק.

ב. כמש"כ רבינו **בשוה"ט** (סימן קלא סק"ב) - בתענית ציבור עת מתוק לנפילת אפים. וכ"כ **במשנת יעקב** (סימן תרפ"ו) שהעיר על המנהג שאין אומרים תחנון בתענית אסתר, הלא כיון שאומרים בו סליחות ותחנונים באמצע התפילה ואם לא יאמרו תחנון הלא מחזי קצת כרתני דסתרי ע"ש.

ג. בענין אמירת עקידה בימים שאין אומרים תחנון, כתב רבינו בשוה"ט (סימן א ס"ז) בימים שאין אומרים תחנון לא יאמר פרשת עקידה. וזר זהב (שם סק"א) כתב, בסידור רבי שבתי זלה"ה (ח"א דף לז): כתב שלא יאמר בשבת וראש חודש עקידה, וראית למורי דודי [רבי **צבי מזידיטשוב** זלה"ה] (עיין בספרו עטרת צבי פ' בהר דף קיא): ורבינו רבי **יעקב יצחק מלובלין** זלה"ה, שלא אמרו בשום יום שאין אומרים תחנון, וכן בברית מילה גם כן, ע"ל. אמנם דעת רבינו **בשוה"ט** (סימן קלא ס"ח) שכתב שמנהג ספרד דבכל יום שאין אומרים תחנון 'על פי עיקר הדין', הוא דווקא במקומות שכתוב בהלכה שאין אומרים תחנון אין אומרים עקידה, ולא כלל הוא בכל מקום שא"א תחנון. לכן מתחילת חודש אדר עד אחר פורים אינו מעיקר הדין לכן אומרים 'עקידה' אפילו שאין אומרים תחנון.

ד. בענין אמירת למנצח יענך בימים שאין אומרים תחנון, כתב **הרמ"א** (סימן קלא ס"א) בימים שאין אומרים תחנון אומרים למנצח, מלבד וכו'. **והפ"ח** (שם סק"א) כתב אבל אין אנו נוהגין כן, אלא שבכל יום שאין אומרים תחנון אין אומרים למנצח. וכו' **בשכנה"ג** (הגה"ט אות ג), מובא **בשלמי ציבור** (דף קנד:), **ובמאמר מרדכי** (סק"ה) **וחסד לאברהם** מובא **בכף החיים** (סקל"ז), וכו' בסידור הרב בעל **התניא**, ו**דרכי חיים ושולם** (אות רל), ועיין **בשער הכולל** (פ"א סק"ח). אמנם דעת רבינו **בשוה"ט** (סימן קלא ס"ח) שכתב שמנהג ספרד דבכל יום שאין אומרים

עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים ז"ע

זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בנאחכם ממעריכם: אשר קרף בדרך ויזנב בך כל הנחשלים אחריך ואתה עיף ויגע ולא ירא אלהים: (דברים כה יז-יח)

עמלק עשה לך הכל מקרה

אמרו לי משמים, מהו דכתיב במחיות עמלק, שאומר רשעות שלו שעושה לך הרשע ס"ם שיונק מנוגה כדי להטעות העולם, 'אשר קרף בדרך' (דברים כה, יח) שעשה לך הכל מקרה, לכפור בהשגחות אלופו של עולם בכל תנועה, וכל דבר קטן וגדול הכל [הוא] בהשגחות השם יתברך בפרטי פרטיות על כל תנועה. ועמלק קליפות ס"ם עשה לך בפיתויו שפיתה אותך [שהכל מקרה והפקר. ויזנב בך] עשה לך הדיבור וכ"ב אתוון, שתדבר בלי חיות ומוחין של ראש, אלא ויזנב בלי מוח וחיות (אהלות א, ה), ויזנב ב"ד (כ"ב אותיות). ועוד עשה לך, 'כל הנחשלים' שהם מסיטרא של נחש הקדמוני קליפות נגה בפניות ושקר ובלתי חיות, כולם רודפין 'אחריך' ואתה רב שלהם.

ואחר כך חוזר לדבר עם ישראל ואתה עיף כמבואר במדרש (אסת"ר ג ד) עוסק בכל יום בהבלגן] עולם בזריות, וכשירצה לעסוק בתורה הוא עיף ויגע, כי הם לו עמל ויגיעה ומשא כבד. יולא ירא' שאין לך שום יראה מן השם יתברך, ומהיכן היה לך זה, כשאתה עוסק בדברי קדושה אתה עיף ויגע ולא ירא, זה גרם לך עמלק שעשה אותך אלהים בגאווה וגדלות.

כמבואר בירבינו בחיי, מעטים הם שאינם עושים עצמם אלוה כפרעה הרשע וכמלך צור, ובפרט בדקות כי נופל בקליפות נוגה, ושם עושה הכל בדקות שלא לשם שמים בלתי הכנעה עד עפר ואפר, 'ונחננו מה' (שמות טז, ז) בעולם הזה, ובעולם הבא [ונחננו] המנוחה שלנו [הוא] 'מה', והוא באמת עבודה קשה שבמקדש, וכל בר ישראל ראו לו ונכון לעשות רצון בוראו באמונה גדולה ולב שמח.

זוהר חי' ח"ה דף קסג:

עמלק נגד שער החמשים שבטומאה

ודע דהאי רישא קדישא, רישא דלא אתידע, אשר שם אנו מקוין שיתעלה נקודת יו"ד יהדות ושפיות הנפש שלנו, לפני יוצר כל, אשר ממלא כל עלמין, ולית אתר פנוי מיניה ממש (תק"ז קכב:), וכל החשכות והקטנות והתגברות הרע, שם שם הוא אתנו וכל שכנגדו קורי עכביש, הבל וריק אין בה ממש, כללו של דבר, אין שום תנועה קטנה שאדם מנענע, שלא יהיה שם אלופו של עולם ממש, הוא אתו עמו בהשגחה על כל תנועה... שפרעה ועמלק שהם נגד שער החמשים שבטומאה, כופרין בכל זה, 'אשר קרף בדרך', ועושין הכל מקרה, הם צוררין ואויבים, ומשכחין כל זה, להיות במחשבתו שבורא כל, יחיד הנעלם, אין סוף ממש עומד לנגד פניו, וכשיצאו מן הגלות... ואז יתגלה בעיני פקוחות, שכל מה שהיה לכל אחד מישראל בכל רגע מפגעי הזמן, הכל היה אלהיו עמו.

'היכל הברכה' שמות דף יא:

קליפת עמלק הוא קליפה תקיפה מאוד

עמלק הטמא, אל אחר, שער המינות, אשר אנו מצוין למחוק ולהרסו, כי הוא שורש וראש כל הקליפות, ראשית גוים עמלק, ההולך נגד שער החמשים דקדושה, תכלית הידיעה שלא נדע, בביטול לאפס ואין נגד יוצר כל ומבלי להרהר אחריו. כי מה יש להרהר מי שדעתו שפלה דעת בהמה אחר אדון יחיד המרומם על כל, ולדעתו אין סוף ואין תכלית, ואנו נחשבין בהמה לפניו יתברך, אלא יצדיק הכל ויידע שצדיק וישר הוא, ואין לך פעולה קטנה מבלי השגחתו יתברך בפרטיים) פרטיות.

וקליפות עמלק נאמר עליו (דברים כה, יח) 'אשר קרף בדרך', שעשה לך הכל מקרה, והוא קליפה תקיפה מאוד, כמעט גורם לכל החטאים שבעולם, ושם הוא המיתה והכליון, אבי אבות הטומאה שמתמאה, אף שמפרסם ונראה חי כזנב הלטאה, אף על פי כן בחיות שלו נקרא מת ממש, ולהיפך המאמין ובוטח חי לעולם עולמים.

'אוצר החיים' ויקרא דף צג.

א"א להינצל לגמרי מעמלק עד ששיג שהוא אין כי באמת לא השיגו ישראל שלימות דעת דקדושה שער החמשים... ונמסרו אל אל אחר שער החמשים דטומאה מינות וכפירה עמלק, כי כ"ז שער הני דקליפה, אשר כל מי שבא שם נאבד לעולם, ואין לו תיקון כמבואר בחסד לאברהם (מעין ב נה נו)

ושער החמשים נקרא 'ראשית' כידוע, ועיין בברית כהונת עולם אשר משם עשה המן עץ גבוה חמשים (אסתר ה, יד), וכמו ששער החמשים דקדושה ראשית, ושורש ישראל כולל כל השערים אשר נאחזין שם בניי, כל אחד בשער שלו, כך 'ראשית גוים' הנאחזין במי"ט שיערי טומאה 'עמלק' הוא ראשית גוים, ומשם בא לאנחא קרבא [עם] ישראל שלא השיגו עדיין שער הני עד מתן תורה. אבל כל הגוים יראו מישראל, והוא בא מכח שהוא בקליפה יותר גדול. 'ואחריתי' דלקו ומחי בכל דור עדיין לא נתבטל הקליפה שלו בכל יום נתרבין כופרים ומינים על תורה שבע"פ עיקר הדת...

ואי אפשר להינצל לגמרי מקליפה שלו, 'עדי אבדי' (במדבר כד, כ), ששיג אדם שהוא אין ממש, אבוד ונאבד שפל ונבזה בטל כעפרא דארעא אשר הכל נידושין עליו, והוא בלב אמת עקב נידוש, וסובל כמה יסורין וחלישות דעת ובזיונית וליצנות של ראשי מרורים כלענה, והוא אבוד ונאבד, אזי מוחה ומבטל קליפות עמלק אלא עד דייתי קב"ה אשכון את דכא ושפל רוח, אזי נאבד מחה אמחה, ויתגלה הדעת עין בעין. **'זהר חי' ח"ג דף פד:**

השומר לבו מקליפת עמלק נעשה מרכבה לשכינה

עיקר שמירת לב מבחינות ירם, כטעם יורם לבבך [מספר ירם], שהוא סוד 'עמלקי' (דברים ח, יד) [גיי] א"ל אח"כ, וכשומר את לבו נמשך עליו בחינות האל הטוב, ה' פעמים 'אל', ה' פעמים 'טוב', [גיי ר"ם], בסוד 'מיל"ה יוסיף' [גיי ר"ם]. ונמחה עמלק מלב על ידי האל הטוב, ואז נאמר עליו (משלי יא, יז) 'גמל נפשו איש חסד', בסוד לב טהור ברית

ראש ידיים רגלים, כולם מרכבה אליו יתברך.

'אוצר החיים' דברים דף מז.

עמלק משכיח מציאות אלהותו יתברך בכל תנועה ואמר מרן הקדוש אור עינינו רוח אפינו משיח ה', אזכה להיות עפר ואפר תחת כפות רגליו המאירין, **האר"י בעש"ט רבינו ישראל בן אליעזר**, (תולדות יעקב יוסף ריש בראשית) די מרתתין וחיל ורעדה יאחזון מהאי קרא (דברים לא, יח) 'הסתר אסתיר', שאסתיר גם את הסתרה, שכל זמן שאדם אפילו בחשכות גדול ואויבו רודפין אחריו, והוא בקטנות וחשכות גדול עד מאד מות, והוא יודע בידיעה ברורה ואמונה שלימה, ששם אתו עמו אלהיו, אלופו של עולם בכל תנועה, מיד יתפרדו כל פועלי און (תהלים צב ז).

אבל כשראו לעונש, אזי הקב"ה מסתיר גם הסתרה ממנו שנשכח ממנו על ידי פרעה ועמלק ברגע מציאות אלהותו ית' על כל תנועה, ואז נופל אדם רחמנא ליצלן לאיזה מדות רעות גאווה וכעס ותאות רעות ר"ל, ואנכי הוא שם, שאנכי בעצמי בכל תנועה, ואנכי הסתרת את הסתרה גם כן, ואין שום מציאות ושום חיות אלא מאור פניו, והוא נופל ע"י עמלק לשכחה, ואומר 'על כי אין אלהי בקרבי' (שם פסוק יז) חס וחלילה.

אע"פ שאינו מרגיש חיות אלהות בכל קרבי את שם קדשו (מלה"פ תהלים ק"ג), אעפ"כ יאמין באמונה שלימה וידיעה ברורה, ויסבול חלישות דעת ויסורים וקטנות וישתעשע, כמו שאמר משיח ה' (תהלים לא, ח) 'אגילה ואשמחה בחסדך אשרי אתה מלך נורא ונשגב אהוב ומתוק אתה בעצמך יראית את עניי ידעת בצרות נפשי, ויש לי מזה שמחה אין שיעור, שמלך גדול ונורא ואיום משגיח על תולע קטן בריה אפילה ושפילה כמוני היום, יבאמונתו יחיה צדיקי' (מלה"פ חבקוק ב, ד) באמת, ויסיר מעליו כל המדות רעות, ויבוא להתדבק באור שפע השכלה חיות אלהות, בהכנעה גדולה ובלב מלא אור וחיות. **'זהר חי' ח"א דף יח.**

העובר על לא תטור' זהו מעשה עמלק אכזר

מצות נטירה בלב כדרך עמלקים ימי"ש חוקק באות יו"ד רוא דברית, כידוע מזוהר וממרן אלקי. וזהו אזהרה דומה לאזהרת שנאת הלב, אלא שהשנאת הלב הוא שאינו עושה שום מעשה ולא מדבר שום דיבור של שנאה על חברו. ואזהרה זאת הוא שלא יעשה כדרך שעושין הרשעים שבזמנינו, כשעושה לו חברו איזה רעה, אינו כועס ואינו מכלימו, והוא על פי חכמת (פאליטיק) חכמה רעה שקר וכזב, אבל נוטר לו שנאה ואומר יבוא יומו, ובין כך אוכל עמו ושותה עמו ומנשק עמו נשקות שונא, וכשיזדמן לו לעשות איזה רעה לחברו אף לעוקרו מן העולם, עושה בהסתר ובהעלם על ידי אחר או כיוצא, שלא יהיה ניכר כלל אם הוא עושה לו שום דבר, ועושה כל הרעות ויאמר לא פעלתי אוני (מלה"פ משלי ל, כ), מה עשיתי לך אחי, לא ידעתי מזה כלל, אדרבה אני אוהב לך אהבת נפש, וזהו נטירה ששומר את השנאה לבל יודע לחברו, ואם עושה עמו איזה טובה [עושה] בהכרח [כדי] שלא יהיה ניכר שנאתו לחברו, אז אומר לו: ראה אחי איני כמותך, אדרבה אני אוהבך ועושה עמך טובה, והוא בקרבו ישים ארבו (ירמיה ט, ז), זהו שעובר על לא תטורי לאו חמור, וזהו מעשה עמלק אכזר.

'אוצר החיים' ויקרא דף קעב.